

Hörselskadades Riksförbund

Box 1068, 164 25 Kista

tel: +46 (0)8-457 55 00

e-post: hrf@hrf.se

webb: hrf.se

2024-11-01

Till dig som är ledamot i
regionfullmäktige i Blekinge

region@regionblekinge.se

Värna rätten till hörselvård i Blekinge: Säg nej till landets högsta utprovningsavgift

På onsdag ska regionfullmäktige i Blekinge ta ställning till ett förslag om att höja utprovningsavgiften på hörapparater med 83 procent, från 1 200 till 2 200 kronor – utanför högkostnadsskyddet.

Skulle förslaget gå igenom får Blekinge landets högsta utprovningsavgift.

En så radikal avgiftshöjning skulle i praktiken begränsa tillgången till hörselvård; många skulle inte ha råd med hörapparater. Avgiften skulle också innebära negativ särbehandling av hörselskadade, i strid med hälso- och sjukvårdslagens grundprinciper.

Chockhöjd avgift, utan högkostnadsskydd – som slår mot de svagaste

En avgift på 2 200 kronor innebär att utprovningsavgiften i Blekinge är betydligt högre än i andra regioner. Bland annat nästan 50 procent högre än i Gävleborg, som i dag har landets högsta utprovningsavgift.

Utprovningsavgiften i Blekinge omfattas inte heller av högkostnadsskyddet, till skillnad från andra patientavgifter. Detta gör att avgiftshöjningen blir särskilt kännbar för patienter med ansträngd ekonomi, som pensionärer, studerande och låginkomsttagare.

Patienter som har hörapparater med knappcells batterier drabbas av extra höga kostnader – både höjd utprovningsavgift och inköp av hörapparatbatterier. Denna grupp består i stor utsträckning av äldre och personer med grava hörselnedsättningar. De svagaste grupperna får därmed de högsta kostnaderna.

Allvarliga konsekvenser: Ökad risk för demens och ohälsa

Vi befarar att den kraftiga avgiftshöjning som nu föreslås kommer leda till att fler hörselskadade avstår från hörapparater. Vi har sett det hända i andra regioner.

En del Blekingebor kommer helt enkelt inte ha råd att höra.

Kanske är det också vad förslagsställarna kalkylerar med? Att det går att spara pengar genom att avskräcka hörselskadade från att söka vård?

Låt oss i så fall göra fullständigt klart att konsekvenserna kommer bli de rakt motsatta: **När hörselskadade avstår från hörselvård kan priset bli mycket högt för både individ och samhälle, i form av utanförskap, ohälsa och ökade vårdkostnader.**

Hörselvård är livsviktigt för hörselskadade – en grundläggande förutsättning för studier, arbete och ett fungerande socialt liv. Det är också ett kostnadseffektivt sätt att förebygga ohälsa och ett ökat vårdbehov inom andra områden.

Forskningen är tydlig: ”obehandlad hörselnedsättning” är den främsta, enskilda riskfaktorn för utveckling av demens (The Lancet Commission 2024). Men vid användning av hörapparater är risken för att utveckla demens nästan i nivå med personer som har god hörsel.

Hörselvård med hörapparatutprovning är därmed en av de viktigaste åtgärderna för att förebygga och fördröja utvecklingen av demens.

Även hörselskadade i yrkesverksam ålder riskerar ohälsa om de inte får hörselvård och hörapparater i tid. Påfrestningen av inte höra kan bland annat leda till svår tinnitus, kropps- och huvudvärk, utmattningssyndrom och sjukskrivning.

Redan i dag dröjer många alldeles för länge med att söka hörselvård och skaffa hörapparater. Att sätta upp avgiftshinder som stänger ute invånare med ansträngd ekonomi, försämrar folkhälsan och ökar vårdbehovet, det ligger inte i regionens intresse. Tvärtom har Blekinge allt att vinna på att underlätta tillgång till hörselvård och få fler att skaffa de hörapparater de behöver.

Negativ särbehandling av hörselskadade

Den föreslagna utprovningsavgiften på 2 200 kronor saknar motsvarighet inom andra vårdområden i Region Blekinge. Inga andra patientgrupper måste betala så höga avgifter – och dessutom utanför högkostnadsskyddet.

Avgiften innebär därför negativ särbehandling av hörselskadade, jämfört med andra patientgrupper, och står i strid med hälso- och sjukvårdslagens principer om ”vård på lika villkor”.

Vi vill påminna om att hörselskadade är en patientgrupp som alla andra, med samma rätt till samhällsfinansierad vård som andra invånare. Hörselvård och hörapparater är inte en ”lyx” som det går att avstå från, utan en lika viktig del av hörselskadades rehabilitering som till exempel höftproteser och pacemakers inom annan vård. Utan hörapparater kan vi inte studera, arbeta och leva ett liv med fungerande kommunikation. Vi drabbas av utanförskap och ohälsa. Helt i onödan.

Stötande extraavgift

Särbehandlingen av hörselskadade understryks av det märkliga förslaget att införa en ny, extra serviceavgift på 100 kronor, som läggs utanför högkostnadsskyddet.

De som bokar tid hos hörselvården för hörapparat-service betalar besöksavgift inom högkostnadsskyddet, men de som istället lämnar hörapparaterna i en särskild ”reparationslåda” bestraffas med en extra avgift utanför högkostnadsskyddet.

Detta är stötande och bryter mot grundläggande principer för avgifter inom vården.

Orimligt att straffa hörselskadade för hållbarhetsutveckling

Det har hävdats att den föreslagna avgiften ”bara” är en sammanslagning av den nuvarande utprovningssavgiften på 1 200 kronor och en extra avgift för laddare på 1 000 kronor, som infördes när de första laddbara hörapparaterna kom.

Detta argument håller inte i något avseende.

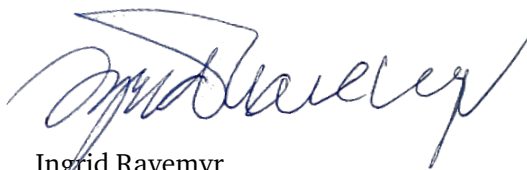
- Det finns inget ”bara” med en patientavgift som ligger betydligt högre än alla andra patientavgifter och som dessutom undantagits från högkostnadsskyddet. Det finns inget ”bara” med en avgift som särbehandlar en patientgrupp och gör att hörselrehabilitering och hörapparater blir en plånboksfråga.
- Den extra laddaravgiften på 1 000 kronor infördes i ett skede då laddbara hörapparater fortfarande var nytt. Den var orimlig då och den är än mer orimlig nu, när laddbara hörapparater dominerar bland tillverkarna och upphandlingskostnaderna sjunker.
- Tidigare motiverades laddaravgiften med att det fanns alternativ. Men nu blir det inte valbart. Nu ska alla betala den extremt höga avgiften, oavsett om man har laddbara hörapparater eller inte.
- En avgiftsnivå på 2 200 kronor innebär att hörselskadade kommer att betala i stort sett hela kostnaden för sina hjälpmedel själva – ungefär som om hörselrehabilitering inte var en del av den vård regionen är skyldig att tillhandahålla.
- Laddbara hörapparater ger inte bättre hörande. Det är ett generellt teknikskifte, för omställning till ökad hållbarhet. En sådan teknikutveckling kan aldrig läggas en patientgrupp till last – och så sker inte heller inom andra vårdområden. Att ”straffa” hörselskadade för att hörapparater blir laddbara och mer miljövänliga genom att ta ut exceptionella avgifter av detta slag, det är oförenligt med de principer som svensk hälso- och sjukvård vilar på.

Nu vädjar vi till dig som ledamot i regionfullmäktige att ta ställning för allas lika värde, mot negativ särbehandling av hörselskadade. Vi uppmanar dig:

- **att rösta nej till avgiftsförslaget på onsdag.**
- **att yrka på att hörselvårdsavgifter ska ingå i högkostnadsskyddet, precis som andra patientavgifter.**

Kan Blekinges hörselskadade räkna med att du värnar vår rätt till hörselvård?

Vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Ingrid Ravemyr
vice distriktsordförande, HRF Blekinge

Ulf Olsson
förbundsordförande